

Norecopa

c/o Veterinærinstituttet

Postboks 64, 1431 Ås

svar bes sendt pr. epost til: post@norecopa.no

9. februar 2025

Oppdatert innspill til Meld. St. 8 (2024-2025) Dyrevelferd¹

*Dette er en oppdatert utgave av innspillet som Norecopa leverte i forbindelse med sin søknad om deltagelse på høringen den 4. d.m. **Denne utgaven erstatter den tidligere utgaven**, idet den tar hensyn til synspunkter som kom frem under høringen.*

Innspill handler utelukkende om meldingens tekst om forsøksdyr, og spesielt teksten om etablering av et 3R-senter (for Replacement, Reduction og Refinement av dyreforsøk).

Figuren på side 3 oppsummerer Norecopas mening om ressursbehovet.

Oversikt over ressursene i forsøksdyrmiljøet

Forsøksdyrmiljøet i Norge har følgende aktører:

- **Mattilsynets Forsøksdyrteam** som forvalter søknader om dyreforsøk fra virksomhetene og driver tilsyn
- **Den nasjonale Forsøksdyrkomitéen** som ifølge EUs forsøksdyrdirektiv skal gi råd til forvaltningen og virksomhetene, og fremmer beste praksis både nasjonalt og i EU
- **Virksomhetene** (ca. 80 stk.) som driver forsøksdyravdelingene og foretar feltforsøk
- **Norecopa**, en selvstendig medlemsorganisasjon med et styre som representerer alle 4 interessepartene rundt dyreforsøk: forvaltningen, industrien, forskningen og dyrevern. Norecopa er anerkjent av **ecopa** (*European Consensus-Platform on Alternatives*) som Norges *National Consensus Platform* for de 3 R'ene.

Andre land som Norge kan sammenligne seg med, har et **3R-senter** med egne ansatte som er en pådriver for utvikling og implementering av alternativer til dyreforsøk.

Forsøksdyrkomitéen består av 8 personer som har andre heltidsstillinger.

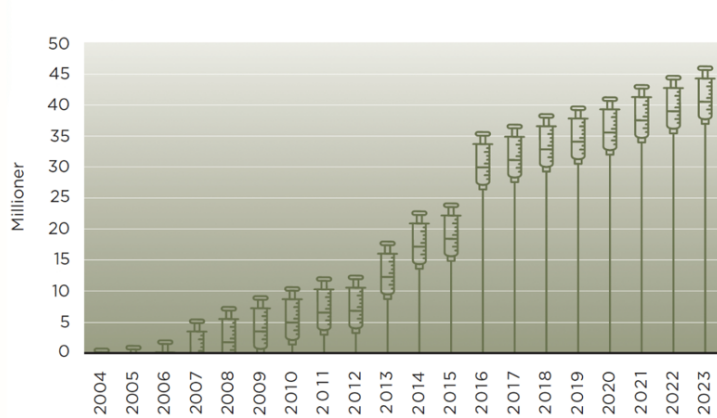
¹ <https://www.stortinget.no/no/Hva-skjer-pa-Stortinget/Horing/horing/?h=10005259>

Norecopa disponerer kun én stilling med et ulønnet styre.

Norge bruker nesten en femtedel av forsøksdyrene i Europa

Siden den forrige dyrevelferdsmeldingen i 2003 har Norge brukt over 45 millioner forsøksdyr, hvorav over en million landdyr og resten fisk.

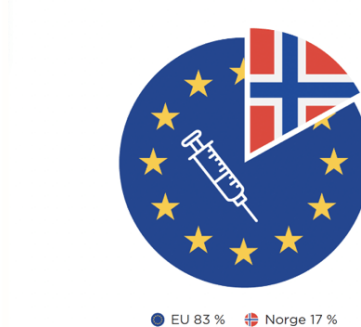
Bruk av dyr i norske forsøk siste 20 år (2004-2023)

Kilde: Norecopa

Grafikken viser samlet bruk av dyr i norske forsøk siste 20 år (2004-2023)

Samlet bruk av dyr i forsøk i EU og Norge (2018-2022)

Kilde: ALURES

Norge bruker nesten femtedel av antallet forsøksdyr i hele EU

Over 45 millioner forsøksdyr siden den forrige dyrevelferdsmeldingen:

- over 44 millioner fisk
- over 1 million landdyr (d.v.s. ikke bare fisk!)

grafikk: Dyrevernalliansen

Dyrevelferdsmeldingens tekst

Regjeringen vil **utrede** hvordan arbeidet med reduksjon, forbedring og erstatning av forsøksdyr (3R) kan organiseres, herunder om ressursene i eksisterende strukturer som Forsøksdyrkomitéen og Norecopa kan utnyttes bedre ved organisering i et nasjonalt 3R-senter. I utredningen vil det gjøres en nærmere vurdering av økonomiske og administrative virkninger ved en eventuell etablering av et 3R-senter i Norge.

Forsøksdyrmiljøets syn

Allerede i år 2000 nedsatte Landbruksdepartementet en ekspertgruppe som konkluderte i 2001 at Norge bør få et 3R-senter, lik de andre 15 landene som allerede hadde et senter på det tidspunktet – i dag er det ca. 30 sentre i Europa.

I dyrevelferdsmeldingen fra 2003 sto det:

Landbruksdepartementet vil derfor bidra til at det opprettes en nasjonal plattform, et kompetansesenter, for alternativer til bruk av dyr i forskning slik det nå gjøres i en rekke europeiske land.

Da MDG fremmet et representforslag om å etablere et 3R-senter i 2023, kom det inn 40 innspill fra Norge og utlandet, som støttet forslaget. Innspillene fra Universitetet i Oslo og NMBU under Næringskomitéens høring den 4. d.m. var også positive til forslaget.

Regjeringens nåværende melding (som foreslår en utredning) er derfor et tilbakeskritt i forhold til meldingen fra 2003.

Vi er helt enige med universitetenes synspunkter under høringen om at et 3R-senter skal etableres i en transparent prosess som involverer alle interesseparter. Det er dessuten i Norecopas ånd. Men i motsetning til regjeringen mener vi at det haster å bevilge flere ressurser til 3R-saken, og særlig til Norecopa. Dette fordi den som innehar Norecopas eneste stilling, Adrian Smith, fylte 70 i januar 2025 og har kun fått forlenget sin stilling frem til 1.2.26. Det er et stort behov for å styrke Norecopa og overføre hans kunnskap og nettverk til de som overtar etter ham.

Samarbeid mellom aktørene i forsøksdyrmiljøet

1. **Forsøksdyrkomiteen** kan fortsette mer eller mindre som før. De skal ha tett kontakt med Mattilsynet, personer som er utpekt til å støtte forvaltningen på virksomhetene, og andre komitéer som f.eks. Rådet for Dyreetikk.
Rolle: **rådgivning og harmonisering**
2. **Norecopa** fortsetter å spre kunnskap om 3R-ressurser som den henter fra utlandet og de norske virksomhetene. Dette innebærer bl.a. oppdatering av sine 10.000 nettsider, utgivelser av nyhetsbrev og deltagelse på faglige møter.
Rolle: **Ressurssenter og kunnskapsspreder**
3. **3R-senteret** bør primært arbeide for forskning, utvikling og implementering av dyrefrie metoder (Replacement), men også for å stimulere Reduction og Refinement.
Rolle: **Koordinerende ovenfor virksomhetene og pådriver for innovasjon**
4. **Mattilsynet** fortsetter sin tilsyns- og godkjenningssvirkosomhet som før, i tett samarbeid med de tre øvrige aktørene.

Et 3R-senter vil dermed supplere Norecopa. Begge må få tilstrekkelige ressurser:

Saken består egentlig av to parallelle spor:

Et akutt behov for å sikre Norecopa

Norecopas sekretær, Adrian Smith, som har hatt stillingen siden oppstarten i 2007, fylte 70 år i januar 2025 og etter en lang kamp fikk forlenget ansettelsen, men kun til 1. februar 2026.

- Stillingen må snarlig lyses ut på en måte som er attraktiv for nye søkere (Smith har ikke visst stillingsprosenten sin fra år til år før Næringskomitéen har behandlet LMDs budsjett)
- For å sikre det pågående arbeidet bør Norecopa få 2 hele stillinger med garanti om 5 år, f.o.m. 1.1.2026. (Smith har arbeidet langt mer enn 100%)
- Dette er lettest å få til ved å bare øke tilskuddet til Veterinærinstituttet på post 50, kap. 1112 i LMDs budsjett

Behovet for å etablere et 3R-senter

Et 3R-senter vil utføre litt andre oppgaver enn Norecopas kjerneoppgaver: mer kontakt med landets 80 forsøksdyrvirksomheter og Mattilsynet.

Meldingen snakker om å bygge videre på Norecopa og Forsøksdyrkomitéen (NB. komitéens 8 personer arbeider på toppen av andre stillinger)

Innspillene til meldingen snakker om transparens og at alle interessepartene deltar i arbeidet (slik de allerede gjør i Norecopas styre!)

For å ikke miste mer tid, foreslår vi at et 3R-senter etableres 1.1.2026, med 3 hele stillinger med garanti om 5 år og at arbeidet evalueres eksternt etter 2 år. Et mandat må lages som sikrer samarbeid med Forsøksdyrkomitéen, Norecopa og Mattilsynet. Post 50, kap. 1112 kan brukes til dette også.

Bakgrunnsmateriale

I den forrige meldingen, St.meld. nr. 12 (2002-2003),² sto det:

Landbruksdepartementet vil derfor bidra til at det opprettes en nasjonal plattform, et kompetansesenter, for alternativer til bruk av dyr i forskning slik det nå gjøres i en rekke europeiske land. En slik plattform vil spre informasjon om alternativer nasjonalt og internasjonalt og vil selv kunne initiere utvikling av alternative metoder og bedre oppstallingssystemer.

Da Næringskomitéen behandlet meldingen³, ba den Regjeringen om å:

'følge opp etableringen av en nasjonal plattform med et forsknings- og utviklingsfond etter svensk modell.'

Dette refererer til at det svenske forskningsrådet hadde allerede i mange år øremerket millionbeløp til slik forskning.

Forskningsrådet bør øremerke midler årlig til forsknings- og utviklingsarbeid om 3R. Det svenske forskningsrådet øremerker ca. 12 millioner kroner årlig til slik virksomhet, og Norecopa foreslår at det norske Rådet gjør det samme.

Både forslaget om et kompetansesenter og øremerking av forskningsmidler er tatt fra konklusjonene til en ekspertgruppe som Landbruksdepartementet oppnevnte i år 2000⁴.

Det er derfor nedslående at Meld. St. 8 (2024-2005) kun fastslår at 'Regjeringen vil utrede (vår uthevelse) hvordan arbeidet med reduksjon, forbedring og erstatning av forsøksdyr (3R) kan organiseres, herunder om ressursene i eksisterende strukturer som Forsøksdyrkomitéen og Norecopa kan utnyttes bedre ved organisering i et nasjonalt 3R-senter'.

Dette oppleves som et stort tilbakeskritt i forhold til meldingen fra 2003.

I 2007, hele fire år etter meldingen fra 2003, ble Norecopa etablert som regjeringens svar på at det skulle opprettes et nasjonalt kompetansesenter⁵. **Norecopa ble imidlertid kun bevilget penger til en halv stilling**, med kr. 200.000 i driftsmidler. Dette er ikke nok til å drifte et nasjonalt senter som skal forholde seg til det store antallet forsøksdyr som brukes her til lands. Norge har i mange år brukt godt over en million forsøksdyr⁶, som utgjør ca. en femtedel av totalantallet forsøksdyr i Europa. Dette har vakt internasjonal oppsikt.

Mye av forbruket har gått til å løse utfordringene knyttet til oppdrettsnæringen. De store statlige inntektene fra denne næringen er i liten grad pløyet tilbake til tiltak som kommer forsøksdyrene til gode. Men det er også utfordringer knyttet til andre arter: det er også

---

² <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-12-2002-2003-/id196533>

³ <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2002-2003/inns-200203-226/?lvl=0>

⁴ https://norecopa.no/media/ipngo15c/rapport_arbeidsgruppen_plattform.pdf

⁵ <https://norecopa.no/no/om-oss/historikk/stiftelsesmoete>

⁶ <https://norecopa.no/no/lovverket/statistikk>

viktig å merke seg at statsråden sa, under presentasjon av meldingen, at 'regjeringen skal jobbe for å forbedre rammene rundt dyreforsøk for alle dyreslag'.⁷

I Europa er det nå ca. 30 sentre for alternativer til dyreforsøk (såkalte 3R-sentre, for Replacement, Reduction og Refinement)⁸. Næringskomitéen har vist stor sympati for Norecopa under de årlige budsjettøringene, og den har gradvis økt bevilgningen til én stilling og kr. 500.000 i årlige driftsmidler. Med disse midlene har Norecopa greid å markere seg internasjonalt som en ledende formidler av 3R-ressurser, ikke minst gjennom produksjon av 10.000 nettsider. Men med kun én stilling, greier ikke Norecopa å fungere som et nasjonalt kompetansesenter som kan veilede virksomhetene og forvaltningen.

De samme begrensningene gjelder den nasjonale forsøksdyrkomitéen som meldingen referer til. Denne komitéen består av 8 personer som etter beste evne arbeider på toppen av andre krevende stillinger⁹. Komitéen er en del av det pålagte forvaltningsapparatet i Norge og, lik Norecopa, driver stort sett med opplysningsarbeid.

Norecopa er enig med meldingen at Norecopa og Forsøksdyrkomitéen bør få sentrale roller i forhold til et statlig 3R-senter. De har ulike men komplementerende roller som vil styrke hverandre, gitt anledningen til å samarbeide tettere. Vi vet at Landbruks- og matministeren var opptatt av at Norge skal bygge på eksisterende ressurser da meldingen ble lansert, og dette er i tråd med det. Havforskningsinstituttet og Veterinærinstituttet, som allerede gir forvaltningsstøtte på området, er også opplagte kandidater for dette samarbeidet.

Istedenfor å foreta enda en utredning om behovet for et 3R-senter (hvilket vi mener er innlysende), mener Norecopa at Næringskomitéen bør innstille at det etableres et senter med en gang, bestående av stillingene skissert på side 3.

Dersom Næringskomitéen ikke gjør mer enn å slutte seg til LMDs forslag om å utrede et senter, vil resultatet være at sentrale aktører i forsøksdyrmiljøet, som allerede er overarbeidet, vil bli bundet opp i utredningsarbeid som vil forsinke ytterligere arbeidet med å forbedre forholdene for norske forsøksdyr.

---

⁷ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regjeringen-legger-frem-stortingsmelding-om-dyrevelferd2/id3079321>

⁸ <https://norecopa.no/global3r#members=Replacement,Reduction,Refinement&ints=>

⁹ <https://www.forsoksdyrkomiteen.no>